

BAKURUBASANNI

(nimero 12 songo)

Mali kono = Dorome 200

Afiriki kono = Dorome 400

Jamana wers = Dorome 500

Kibaru

Kunnafoniseben bota kalo o kalo. BP: 24 Téléfoni : 22-21-04. Bozola Bamako-Mali. San 23nan boko 285nan A songo : dorome : 10

JAMANA MAAKOROW KA KAN NI DÈME YE

Minisiriw ka dögökun noggonnajere senfe, min kera arabadon, okutoburukalo tile 4, san 1995, goferenaman ye sariya dɔw ta jamana maakorow tɔgɔ la, minnu si b'a ta san 60 la ka yelen.

A kolosira k'a fo, an be don min na ko bi, maakorow segenne don kojugu, caman be yen demebaga te minnu bolo. Ut se u yere koro, u ladonnentekane, sankofurakeli siratige la.

O la, goferenaman ye sariya ta min b'a wajibya ko mögo o mögo, n'i si sera san 60 ma, o tig i ka kan ka laje fuu dögotorow fe jamana ka dögotorosow kono, minnu be dugubaw ni togodaw la.

N'Ala ye ladali latige maakorow minnu ye, olu be lada fuu dögotorosobaw la, minnu be serkiliw ni arondisimanw ni kominiw kono.

Minyelopitaliwy, dugubawkona, maakorow yamaruyalen don ka musakaw tilance sara yen, lajeliw ni furakeliw siratige la.

Sariya nin b'a wajibya fana ko maakorow minnu be taa san 100 la, ani mögo minnu ye yere ta sanumodayi sorg, olu be laje, k'u turakel fuu jamana ka dögotorosow be lajeten kono, kumbaba fara misenman kan, jamana fan tan ni naani be la.

Faransi ye dème lase Mali ciyakeda dɔw ma

Faransi jamana ciyakeda min nesinnen be desebagato jamanawyiriwali nafolokowma, n'o ye «CFD» ye, o kuntigiba yere ye teriya taama ke Mali kono, okutoburukalo tile 2 n'a tile 3 kono. Otaama senfe, bolonow bilala demelaseseben caman na, minnu nafolow bee lajelen ka ca ni sefawari miliyari 12 ye. O siratige la, dème lasera Mali ciyakeda minnu ma, an'olu ye nafolo kasaabi minnu soro walasa k'u ka baaraw noggoya olu file :

A folo ye Mali koori ciyakeda ye n'o ye «CMDT» ye. O ye

sefawari miliyari 7 ani miliyari 200 soro. Owari bëna ke ka izini kura fila jo Kinan ani Buguni; ka «CMDT» bolomadème koori soro cogo numan n'a minenkow ani ciklaw labennikow la fo ka se ciyakeda wérew ma, minnu ni «CMDT» bolo be noggobolo, i kotulu izini min ye «HUCOMA» ye, ani tiga izini, n'o ye «SEPAMA» ye.

O temennen kɔ, dème lasera Mali sukarodilanyɔrɔ ma, ani mangoro ni tubabushɔ (hariko) soro daw, fo ka se

sefawari miliyari 500 haké ma.

Fen min ye «OfisidiNizeri» jibolisirakow n'u minenkow ye, ani malosorodaw ni senefen tɔw ni nakofenw ye, olu bee lajelen yiriwali nafolo benna sefawari miliyari 4 ani miliyari 850 de ma.

A jirala, ko taalen nefe, Faransi bëna dème lase Mali kenyereye ciyakedaw ma, minnu jororobe ka bonya yiriwali la, n'u fana be se, ka ke sababu ye, ka hère ni lafiya lase jamanadenw ma, fangaso kerefe.

KONKO

**DEPITESOBA KA SAN 1995 BIRO
SIGIRA**

NE2

**BAARADEN DOW MINECOGO TE
SARIYA SIRA KAN.**

NE3

**AN KA CIKELAKOLIDENW KA
KUMAW BATU**

NE7

**MALI KENEKANYANFAN KELEKO
N'A CENCENKO**

NE8

DEPITESOBA KASAN 1995 BIRO SIGIRA

San o san, ni depitesoba ka nōgōnlajere bē ke, biro kura bē sigi.

Ninan biro mōgo sugandilenw file:

Peresidan : Ali Nuhun Jalo

Dankan fōč : Mahamani Santara

Dankan filanan : Ibarahima Berete

Dankan sabanan : Banjugu Bidiya

Dukure

Dankan naaninan : Saliku Berete

Warikow jenabobaga fōč : Baba

Umaru Bore

Warikow jenabobaga filanan :

Usumani Kanpo

Sekeretéri fōč : Asaridi Agi

Ibarakawani

Sekeretéri filanan : Abubakari

Kulubali

Sekeretéri sabanan : Abudulayi

Mayiga

Sekeretéri naaninan : Kumisen

Sisoko

SIKASO

Kenyereye ciyakeda 20 nōgōnna bēna jēsen Sikaso mara dugu 100 ni kō kōnō, walasa ka dōonin fo wulakōnomogow ye, cē ni muso jeli dilan kan, o bē se ka na ni bana jugu minnu ye, n'obana bē la faama ye «SIDA» ye, fura ma sōrō min na dijē kōnō, fo yēre tanga ani yēremine ni fugula nafama donni cē fe, n'a b'a fe ka jē muso fe.

Kenyereye jekulu min tōgō ko «Pilan Enterinasonali» o kuntigi y'a jira, k'u b'a fe ka dēme min lase Sikaso togodamogow ma nin ye, a kun tē dōwēre ye, k'a kōlsira ko «SIDA» banabaatow ka ca dugumisennin kofōlen ninnu kōnō. A k'o te sōrō foyi fe kōdōnbaliya kō. Jateminekera k'a

dōn ko kunnafoi caman ma di bugudalamogow ma, cē ni muso jeli banaw kan, sanko «SIDA».

Baara in jēbila wale caman kera seko nidōnkow ni farikolojenajelajewkēnē kan, jekulu fe, min sigira Sikaso k'a ka baara jēsin «SIDA» kēlēlī ma.

KITA MARA SENE N'A SANNIFEERE KOJEW

Nin ye kunnafoi ye Kita mara senekefēnwkojewkan. N'i y'a mafile, waati jan temennenw na, sannifeereko tuntē kamanagankoye, i n'a fo san 1973 waatiw ani ka kōn olu ne.

Nka san 1980 waatiw nana se tuma minna, gelyaw binna senekelawkan, ka bo cike seriwsidaw fan fe, mōgo se tun te minnu na. O nana ni nōgō ni tigasi dili dabilali ye senekelaw ma. A laban kera tiga sannifeere joliyepewu. Kita izini, «SEPAMA» fana jōra, bawo gelyaw fanga bonyara kōsēbē.

Kita mara senekelaw ka suman senetaw fanba ye jōani tiga ye waati temennenw na. Nka, tiga tun bē sene musakaw jenaboli kama, kerenkerennenyia la. Gelya donna tiga sannifeereko la fo ka n'a to julaw ma, kōsa in na ; san caman kera o cogo la.

N'i y'a laje, o kera sababu fana ye, ka do bō sōrōla la ; bawo cogoya te bēs bolo ka tigasi sōrō u yēre ye ka wasa ; wa ni tiga sōrōla fana, fo n'i ya wōrō. Nin n'a nōgōnna caman gelyaw donna tiga sene li.

An bē don min na i ko bi, kumakan jējōnō ani wale jenamaw binna ka na Kita mara la. San 1992, o wale daminera, n'o ye kōrisēne baarada yēlemaliye Kita mara la. Minyetigako fana ye, Ala ni KAASI barika la, tiga sannifeereko sigira senkan san 1994 ani san 1995 la.

Kita mara cikelaw hakili bē se ka sigi ni nin baarada fila ninnuy'uka baaraw ke, k'u walān-walān kojuman.

Tiga ni no sene, ka fara kōri ni bēne kan, ninnu bēs ye fensenetabaw ye sisān Kita mara senekelaw bolo, ka fara fen wērew kan, minnu bē ke balo ye ani k'u feere, musakaw sōrōlī kama Kita mara senekelaw ka kan ka baaraminkēsisān, n'o ye laadilikan ye, o ye kēcogonuman de ye walasa u k'ujantobalokola kōsēbē. O baara kēcogo jējōnō dō ye senefenw fōfōli ye nōgōn kō, forow kōnō ; bawo, sumanw fōfōli nōgōn kō, o de b'a to ni foro bē sene, ka nōgō to dugukolo la. N'i ye kōri sene yōrō min, o nōgōko ye wajibi ye. Wa, tiga foro nōgō donnē san fōlō la, n'a bē sene kokura, o ka kē no sene yōrō ye walima kaba sene yōrō.

Ni tigasi ni kōrisi dili bē ke ka fara nōgōko kan, ne hakili la, o na dōbō Kita mara senekelaw juguw la forow kōnō.

O te jugu wēre ye sēgē kō, min bē senefen tijē fobōnda temennen kō. Tijē don, tubabunōgō sōngō ka ca ; nka n'i y'a laje, min ye farafin nōgō laseli ye forow kōnō, o se te bēs ye , bawo wotoro te laboli ke.

Sanjiko gelya in na, fosi te tōgō di senekele ma ka temen nōgō kan, bawo nōgō bē senefen lateliya, k'a to a nafa ka sōrō, fo ka wasa. Wa nōgō bē ke dugukolo min na tuma bēs, i bē mēen o foro kan k'a sene. Baaraw bē ka boloda cogo min na, n'u waleyara o cogo la, Kita mara senekelaw na se ka nafa sōrō u ka senefenw na ; bawo, i mana fen o fen sene, o sanniko kamanagan tēna i sōrō, k'a da KAASI ni kōrisēne seriwsida kan, n'o ye «CMDT» ye. Nka foli bēninnu bēs ye, nin wale ninnu sabatili la ; bawo, mōgō o mōgō, n'i bē senekele dēme jamana in kōnō, i ye fasojola jējōnō dō ye. Ani mōgō min bē senekelaw n'u bolola hērew lakana ka bo tijēlikelaw tōrō ma, sanko nsonv.

Abudu Kadiri Kulubali
Fuladugu Marena
Kita mara

SARIYA Baaraden dōw minēcogo tē sariya sira kan

Kabinidjēdara, baara de folōla, baara de bē laban fana. Hadamadentaalan ye baara ye. Mōgo si t'i dahirime sōrō n'i ma baara kē, ni mōgo kelen wērē, wali mōgo caman wērēw ma baara kē, k'i balo.

N'o baara kelen tē, sōrōcogo wērē minnu be magonefēn wēe, lajelen na, oye sonyali, walideliliye. Fen min bē mōgōdēsē baara la, o ye banajugu ye. Fiyento, kunato, lujurato wērē n'u nōgōnnaw bēe be baara kē. N'a bōra banajuguto la, baarakēbali tō bēe ye yēredōnbaliw ni maalankolonwdeye. O te hōrōn togo duman ye.

Nin bēe de bēna ni baara jōyōrobonyali ye mōgōw ka dinelatige la. Nin bēe de bēna ni baarakēla gasi n'a niyōrō sigili ye. Nin bēe de nana ni baara yērē, ani baarakēlaw bēe bilali ye sariya hukumu kōnō, walasa, kēnyērēye kunda fara foroba kunda kan, baaratigw n'u ka baarakēlaw kana nōgōn jurumu ta cogo si la; dō kana bin dō kan, nata kama; dō kana dō mine kodōnbali ye, i n'a fo kunfin, nalonna, wali maalankolon. N'o kow n'u nōgōnnaw donna baara la, o da mandi baarakēlaw la, bawo, n'a bōra da o da fe, baaratigw tē bōnō, hali ni baarakēla ma mine konuman, wali n'a ma sara konuman. O de bēna ni baara sariya sōsōli ni baarakēlaw jurumu tali ye.

Nin walejuguw kē ka gelēn foroba ciyakedaw ni kēnyērēye ciyadaw la. Olu bē baarakēlaw ta sariya sira kan, ka sebenkow nēnabō, bēe k'i bolonc bila a la. O la, baara kēcogo n'a kalosarako bē faranfasiya, cogoya la, fōnōgōnōkō wērē tē se, ka bō min na tugun. Taalen nēfē, n'aw bēnna, a for'a a banna. N'aw dun ma bēn, aw bē fara, k'a sōrō nanbara t'aw ka je la. A bē fō de ma ko jēko numan, farako numan.

Nka, dugubakōnōmōgō caman minnu bē cikedugudenw ta baaradenya la, olu dōw tacogo, u ka baara kēcogo, an'u minēcogo kelen si tē sariya la. Sebenko kana y'a la, o bē se ka bēn. Nka, fen min tē se ka faamuya, o ye

mōgōya ni hōrōnya bōli y'a la, k'a kē somogontanya ni jōnya ye. A b'a dōw nēna k'u y'u ka baaradenw sōrōli min kē daduman na, okorōye k'olu kelen si tē fosi kalama dijē kōnō, bawo mōgo kalannen t'u la. A dōw ka jate tē bo baaradenw woloyōrōw, u mōyōrōw n'u ka fasodenya kan. A b'olu nēna, ko baaraden cēmanw n'a musomanw bē tilemafēboli min kē, ka na fēnini na dgubaw kōnō, k'o kōrō ye somogōw t'u la, jōyōrōw t'u la, nafa t'u la u ka duguw kōnō. O de kama, mōgo caman tē hīnē u la, sanko k'u manuma minē, wali k'u ladon konuman. Dōw bē si bulon, wali ga kōrō. N'a minnu ma siyōrō sōrō, olu bē taa si u tōnōgōnninw fe. Hali n'o yōrō ka jan, u bē soli ka wuli, ka na duguje kunben u ka baarayorōw la. Dumuniko la, minnu niyōrō bē bo, o bē dan. A caman tē dumuni kē fo dukōnōmōgō bēe ka tila ka ban.

Hali a dōw ni denmisenninw tē jē minen kelen na. Kalosarako la, nanbařa bē k'a caman na. N'a ma fo k'u ma baara nēnāma kē kalo kōnō a bē fo k'u ka furasōngō bōra kalosara la, wali k'u ka sarawari bilala fen sēbē dō nō na, min tīnēna u bolo, n'a nōgōn sōrō ka gelēn. Dōw yērē bē juru karaba don baaradenw na, min ka ca n'u kalosara camanye. Oludeb'u bila sirajugu kan, bawo warimarako t'o la. Wari bē bē tīnē yērlanagala. Baaraden minnu fanab'u kawari kalifa, n'olu segintuma sera, olu bolo bē d'u ka wari kan tuma min na, o y'a sōr'u segenna fo k'u kōrōbō.

Nin walew n'u nōgōnnaw de kōlsira dugubakōnōmōgō caman n'u ka baaradenw cēkowlā, minnumansurun mōgōya ni sariya la cogo si la, n'u jurumu yōrō ka ca kōsēbē.

O yērē dōrōn kama, baaradentalaw ka kan, ka hakilijuman sōrō, walasa baaradenko kana kē sababu ye, k'u lagosi dijē kōnō, k'u lajaba lahara. A ma fo ko fījē tē baaraden dōw la.

Nka, o n'a taa o taa, u ladonni, n'u ladamuni, an'u minēkōluman ye bilasiraliko ye, denbatigi bēe dama ka kan min na, farafinna sirakōrōlen kan.

JAA SAYA TÉ MŌGO SI TA YE !

Masake dō tun bē yen, kelēden caman tun b'a bōlo. A ka kelēdenw tun bē kelē kē ni tamanye. Dōnnikelaw y'a fāye ko n'a sigira nege suma la don o don, o b'a sōrō a satuma sera.

Masake in banana k'a n'a ka kelēdenw to kungo kōnō. Uni dugu si man surun. Kelēdenw y'u ka tamanw turu dugu ma, ka finiwbiritamanw sanfe. Masake y'a da o suma la. Jirisuma tun tē yen. A y'a kun kōrōta k'a dalen ye nege suma la, a kō : ne satuma sera. Min ka gelēn ne ma sa, den wērē tē ne ba fe n kelen kō. A y'a fo n ba ye ko ni n sara, a ka misiw faga ka dumuni caman tobi, ka mōgōw wele, u ka na dumuni kē. Ko ni mōgō min fa sara, o kana dumuni in kē. Ni mōgō min ba sara, o kana dumuni in dun. Ni mōgō min kōrō sara, o kana dumuni in dun. Ni mōgō min balima sara, o kana dumuni in dun. Masake salen, ba ye nin fo mōgōw ye, bēe wulila k'u bē taa.

A y'u wele k'u ka na dumuni kē a den ka sayako la. Jaa, saya tē mōgō kelen ka so fen ye! Jaa, a bē bēe ka so da la. Bamananmusow bē dōnkili dō da ko : cun tē mōgō si dō ye ; nka n'a cunna mōgō min kan, o do don. O kōrō ye ko saya tē mōgō si ta ye ; nka ni mōgō min ka mōgō sara don min na, o tigi ta don.

**Kabo Kane NTamadi, Madina Sako
Bananba mara la**

Faso yiriwali

Faso bē yiriwa cogo di ?

Fo sēnekēlaw k'u jīja baara la.
Monnikēlaw ka jēgē caman mine.
Baganmaralaw k'u ka baganw ladon konuman.

Serewusimōgō ka baara kē.
Nin bēe ka kē faso sariya kōnō.
An ka jirituru kē an ka baaraba ye, ka saheli kungo kelē.

Ni jiriw turula, an k'u ladon.
An ka kungojeni dabila ! ale de bē dugukolo nagasi.

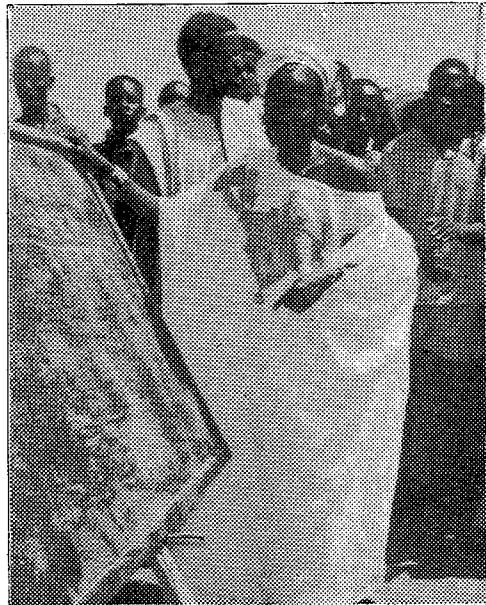
A b'a ka birifini b'a kan, k'a ka balo tige a la.

O bē dō bo jamana ka sōrō la. Ni sōrō yiriwara, jamana bē taa nē. Faso nānaw, neb'aw de ma : baganmaralaw nīne ma kē monnikēlaw, jagokēlaw, ani serewusidaw mōgōw kō.

An bēe ka wuli ka faso baara ni dusu ye. O mana kē, hēre bē don jamana kōnō.
Hīne bē don jamana kōnō.

Faso bē yiriwa.
**Yusufu Fane balikukalan karamogo
«Poroze Literasi» la - Bamako disiriki**

MUSOW KA KALANKO

Mali kono, n'i ye kalankelaw laje, i b'a soro musokalanden ka doko ka temen cew kan. N'i ye kalanden keme o keme ta, ib'a soro kalanden musoman bisaba nogon de b'a la.

Nin kolosili ninnu b'a jira an na ko musow ka kalanko ma fangaba soro. Cemanin kalandenw ka ca ka temen musomanin kalandenw kan. O te tamaseere juman ye anw ka jamana ma sabu Mali kono, musow ka baara fanga ka bon ka teme cew ta kan. Du o du kono, dugu o dugu kono, musow de be denbaya lakana; ka denw ladon; ka yorow saniya. Olu de be du baara misenw bee ke. U joyoro ka bon kosebe du kunko la.

N'an ye musow ka baaraketaw jatemin, anb'a soro n'u ma kalan, u be geleyaba de soro yere ka netaa sabatili la. Musow ni kalan ka kan. Ni musow kalanna, u be se ka du baaraw bee ke ni hakili ye : u be se denw lakana cogo la ka bo banaw tooro ma; u be banaw kumbencogo ni fura kecogow don; u be dumuni nafamaw dilancogo don... Misali : Kalan de b'a to musow b'a don ko konoboli be soro nogon fe; k'a be kunben ni saniya ye; k'a be furake ni kenejaji ye. Kalan fe, u b'a don ko sumaya be soro sosow cinda de fe; k'a be kunben ni sigida ni sow saniyalu ye ani ka denw da sangew koro. Kalan be musow faamuya ko caman

na. Ni musow kalanna, u b'u ka duw lakana; u b'u ka duguw lakana; u be jamana fana ka netaa sabati; sabu jamana ka netaa be bo du de la folo. Ni duw yiriwara, duguw be yiriwa, ni duguw yiriwara, jamana be taa ne.

Musow ka kalan nafa koson jamana mumu ka netaa la, a fora ko : «N'i ye muso kelen kalan; i ye du kelen kalan; i ye dugu kelen kalan; i ye jamana kelen kalan».

N'an b'a fe an ka jamana ka bo nogola, an k'an cesiri musow ka kalanko fe; k'u ka kalanko sinsin. Musow ka kalanbaliya ye kojuguba de ye jamana kono. An b'a jini musow fana fe, u k'u cesiri kalanko la sabu, olu ka kalanbaliya ye dibiba de ye du ni dugu ni jamana bee kono.

Amidu Kulubali
Balikukan karamogo
Bamako.

POYI Bamananmuso

Ne bamananmuso !
I ni ce te fo ne ye, nka i ni ga, i ni soli-kawuli.

I ni ce be fo min ye, o jolan ye ne de ye.
Ne bamananmuso !

Ne de be kunun donon folo kasikan fe,
Ka cebakoro laben ni jikalan ni daraka ye,
a be taa foro la.

N be jo ke to ye, ka t'a nofe.
N be daba sama fo wulatilejan.

N be seginsoni dogosiriye, ka na surufana tobi.

Ne bamananmuso !
Ne de be kunu cebakoro ne, wa a b'i da k'i lafiya n ne.

Ne togo ye munu, ne togo ye sabali.
Ni suman sera, ne togo ye sabali.
Ni suman sera, ne bolote se ka don jigine kono, ne man kan k'a konona ye.
N ka ni samiyemane, cebakorob'ikanto, i jija i denw na, ne taara.

Ne ni mun kejena sa ? Misi.
Ale de be foro nogodon, ka sari sama, ka kamalenkoru duuru joyoro fa.

N ka ni suman fura yera a da, a da be siri.
A te kun a la a kise ka ye a da.

O bee n'a ta ni samiyemane, a be feere ka don balo la.

Ne bamananmuso
Ne ye n bonge-nogon don dere.

Ne togo ye munu, ne togo ye sabali.

A' y'a fo ne ye, ko soli-ka-wuli, i ni ga!

Fanta Memé ka bo
Sinsanni.

AN KA YELE DONGON

Nin kera nafigike saba ye.
U jera ka taa kungo la nogonfe.
Kongo y'u mine ; u ye ba do yaala-yaalato ye. U y'o gen k'o mine, k'o faga, k'o jeni k'o nimi. U y'a fo nogon ye, k'usi kana fen fo mogosiye. Utaara so ; u selen so, kelen ko :

A' ye ji do di yan n k'o da n ka fen kan de ! kelen ko :

Anka fenjeninen nin kodon wa ? kelen y'i kanto :

O tuma, an ka bako in de don wa ?
Nbalimaw, nin mogo saba la, jumen ka nafigiya ka jugu, ka temen bee ta kan?
N be kibaru kanubagaw n'a lafasabagaw bee fo, dan te foli min na.

Sheki Madu So
Balikukan karamogo
NTinenga.Fana mara la.

COCUCJ WOSWU CONC CONC SANIYA LA.

A' ye wuli, a' ye wuli !

None furumuso humanw, a' ye wuli !

None denba humanw, a' ye wuli !

Don te wele don na.

Saniya tile bora.

A' joyoro ka bon,

None dugu saniya la !

Ni min sera k'i ka

du saniya, k'i ka

bolon kono saniya

i ye joyroba ke

dugu saniya la.

A ye wuli, a ye wuli !

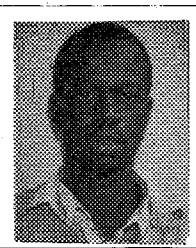
Bamananw ko : bolo de be kogo ke mugu ye.

Bakayi Jara
Kolodugukura None

BAKARI KONE KA JININKALI JAABI

Kibaru nemogoyaso be Bakari Kone
la donniya k'a ye
jininkali min ke
miliyaritigi ko kan, a
jaabi ka gelen doenin
k'a sabubuk'ejamana
n a f o l o t i g i w ,
kerenkerennenya la, jagokelawb'amiiri
ko nafoloko ye sokonoko de ye.

Hali ni min nininkara, a ka ca a la o tigi
te son k'a ka nafo hake fo. Wa, sariya
fana te yen, min b'u wajibiya k'u ka wari
hake fo. Anw yere ka hakilinata koni ye
min ye, Mali kono, miliyontigi be se ka
caya; nka miliyaritigi ka doko.

POYI

A ye wuli k'a jo
Yereta ni sigi te ben
An ka baara ke, an ka kalan ke
An ka baganw mara
An ka dusu ka monni ke
An ka jago ke
An be bo cogo la.
Walifen diya o diya, o te yereta bo
Sheki Madu So Balikukalan
karamogo NTemenga
Fana mara la

Balikukalan ka sanyelema seli

Bi ye donba ye.
Bi ye horonyadon ye
N ko bi ye horonyadon ye, aw kana hami;
Bi ye anw ka dibilabo seli ye,
Bi ye anw ka kasolabo seli ye,
Bi ye jonya jurutigeli seli ye.
Mara caman bo baaraw be sen na.
Togodala mogow tun siranna.
O y'a faamuyabaliya ye
Ala ni balikulalan sababu, hamiw nogoyara, jorow banna.
Kunfin dogoyara, any'an bolodayo dcn.
Duguyiriwatonw ni jekulu bee ye sira scro.
Kunnafoiw be jensem.
Esababunuman ! An b'i koso, an b'i ko tile.

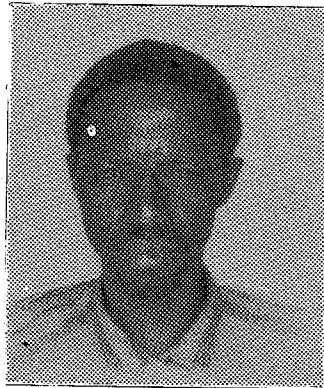
Tata Sako Naara

KUMA KOROMA

Fen kelen be dije kono, ni kongo y'a mine, i be dumuni d'a den ma. N'a den ye dumuni ke, o be taa ba kono. Ba be fa ; den yere be fa - N
Balimaw, o ye mun ye ?
Pine be fa, samuryeyi ba ye pine ye.
Ni y'e file ke samuryeyi kons, kungs be pine
banna samuryeyi kons, kungs be pine
O ye pine ni samuryeyi ye. Ni file
JABBI

Sheki Madu So
Balikukalan karamogo
Ntinenga - Fana mara la

Geloya be seneklaw kan

An be yoro min sisan, s a m i y e b a a r a w c a m a n kera, nka u ma ban folo. Anw fe yan Kula, ninan samiyé ka fisa ni salon

ta ye, an be don min na i ko bi; bawo sumanw cogoya ka fisa kosebe. Geloya minnu be cikelaw kan sisan, caman ka balo desera, kabini san kalo 4 nan kono. An dun be don min na i ko bi, n'kilo 1 sera dorum 25 ma, cikeduguw la. Bamananw ko bora lankolon te jo. Malo kilo 1 sera dorum 58, fo 60 ma.

A ka gelon, ni cikela lakodonnennet, malo ka se ka dun a cogo koro la. An be min nini jamana neqow fe, u k'u janto cikelaw la kosebe.

N'i ye jateminé ke an ka jamana kono, i b'soro mogo 100 o mogo 100, 80 ye cikelaw ye ; o mogo 80 la srokela te teme mogo 5 kan. A to mogo 75 bee ye desebaato ye. Cikeminew ma laboli ke cogo si la. An be don min na i ko bi, cikelaw kamanagannen don kosebe, k'a sababu ke juru min b'u kan na; bawo ni desse nana hadamaden ma, i be don da fe min man di i ye.

O misali daw file : Nogobore 1 ye dorum 2330; n'o dira cikela deselen ma, a b'o feere dorum 1200, bawo balo te du kono, cogoya were te yen. Bin nagasifura litiri songo ye dorum 1020 ye. Ub'o fana feere dorum 500, ka bin ni dorum 520 ye. N'i y'o laje, o ko ka gelon kosebe.

Min ye bagaji litiri 1 ye, o be d'u ma dorum 880; u b'o feere 400; u be bin ni 480 ye. N'i ye jate ninnu laje; a man kan setigiw ka son waleya ninnu ma, minnu n'u n'konna caman be na ni cikelaw kageleyaw ye. Ala k'an deme!

Dirisa Fonba N°1
Balikukalan karamogo
Kula. Joyila mara la:

Si

Ne si waso te !
Ala ye min ke ne ye, o wasara.
Ne si n suma be niw caman lahiné daamu dan don.
N'i ko ne den, o b'i nafa siye caman;
k'an monen dun,
k'an tulu ke k'i furake,
kan n kolo feere.
N tooma damado be yen, bee be ala deli olu la;
Ala k'an si here la, Ala ka si jan di an ma.
N tooma were be yen min ye dafen bee hamie ye !
Dafen bee hamie i ka si soro i yere la.
Ne sisun, nin bee kofe, daw be n geren boronto,
U te se k'a dun, u te se k'a tulu bo.
Daw be ne jitige, ka n ke dogo ye.
Ne sisun n be min nini i fe, n'i te se ka n ladon,
kana n jogin, kana n faga.

Musa Senta
ka bo Sibila

Co !

A togo folo ye ou ye.
No te, non de don, n'a te i bolo, i te non ka foori.
Dow ko suman, n'a te i bolo i ko te suma, i ne te suma.
Dow ko bolo: n'a te du min kono, bolo te yen.
Dow ko dumuni : n'a te jamana mi kono, dun-ka-fa te yen.
A marayoro togo ye jigine.
Jigine te du min kono, jigi t'o du la.
Du te diya ni bolo te,
Jamana te diya ni dun-ka-fa ma sabati.
Cikayoro jan ka fisa, suman sanyoro surunye, wa bilankoro de ye fa koye.
Dun-ka-fa te soro ni dogni te.
Dogni te soro kalan ko.
Kalan bora ni mun ye?
Jamana tanbaboli, n'an b'o wele ko desantaralizason.
Jamana tanbaboli ye an ka netaa sabatilan do ye.

Koke Sanpana
ka bo Konu

Jamana jøsen kura

Dununba gosira
yeredon dunun,
kelenya dunun,
horonya dunun,
cesiri dunun,
nogonkanu dunun,
faso kunmabo dunun.
O ye mun dunun ye ?
beeyaa, ka jamana tanbaboo,
tubabuw ko desantaralizason
A ko an ka mun ke ?
ka faso jo,
ka sirabaw dilan,
ka kalansow jo,
ka sigida ladilan,
ka døgotørsow jo.
Mun ser'an ma ?
soli-ka-wuli,
tilen -ka-jo,
cesiri.
Beeyaa dili ye joni ye ?
Jamana denw.
Beeyaa ju ye joni ye ?
Mara denw.
Beeyaa bolo ye joni ye ?
kafo denw.
Beeyaa fura ye joni ye ?
dugu denw.
Fo an ka ke kelen ye
K'an bolo di nogon ma,
ka don da kelen fe,
ka bo da kelen fe,
Walasa ka dibijugu kele;
kalanbaliya dibi,
kunfinya dibi.
Ka dun-ka fa soro,
Ka jamana bo nogon la,
Walasa jamana ka netaa ka sabati.

Bako Hayidara
balikukalan karamogo Joro

NSIIRIN : JARAW BONCOK

Jara ye jamu ye an fe yan. O jamu in
sorola cogo jumen ?
Npogotiginin do de tun be yen, a ka
ce ne damatemnen kojugu, ce

caman bora a nofe, nka a ma son olu si
la.
Don do la, waraba sigilen kungo kono,
o ye kibaruya in men. A fana y'i laben
kataa, k'a be npogotiginin nini furu la.
A y'i bila hadamadenya sawura la. A
y'a yere yelema k'i ke kamalen
numannin ye, kamalen in kodiyara
npogotiginin ye. Furu sirila u ni nogon
ce. Furu sirilen, muso y'a cela segere.
A dogomuso taara a nofe ; u woloba ye
fen saba di u ma sanni u ka taa. A ko
a den ma : n den, i be nin fen ninnu
mine, u bena i kisi ko caman ma
dinjetigé kono. Musokroba ye
nønibulu, kabakurun, ani shefan di a
ma. Ce ka so tun be fo kungofinba do
kono, a kelen de tun be sigilen yen.
Sogoma o sogoma, ce be taa sogo nini
kungo kori walasa k'a ka denbaya
baloo. So ni kungo ce, a'b'i bila waraba
sawura la. Døn do la, a bilato waraba
sawura la, dogomuso y'a ye, o y'i boli
joona ka taa a fo a körümuso ye. O y'i
kanto a ma : n dogomuso, an k'an boli
ka taa an ka so, waraba kana an soro
yan. Jaa, ne ce te mogoye, waraba de
don. U y'u boli k'u ka dugu segere, nka
u bolito, waraba y'u ye yoro jan na, a
fana tugura u ko.
Dogomuso bolitoy'akofile. Ayewaraba
ye. A ko a körümuso ma :
-N körümuso, an jatigi waraba be an
ko, a bena kun an na soonin.
U siranna ka siran. U ba ye fen saba
minnudi u ma, dogomuso hakili jiginna
olu la. A ye nønibulu folo bila ka bin,
netugun ani neyele ce, o yoro kera yoro
tulenba ye. Waraba ye geleýaba soro
tu in tigeli la. Dogomuso ye mun were
filo ? A ye kabakurun fili a kofe, o kera
tintinba ye u ni waraba ce. Waraba
segenna kosebe yanni a ka jigin ka bo
tintin sanfe. Fen sabanan fililen u kofe,
o ye shefan ye. Shefan woyora ka ke
bajiba ye u ni waraba ce. Nin fen saba
ninnu bee ye waraba lasumaya. A ma
se cogoya si la ka ba tige. A y'i da yen.
Muso in n'a dogonin, sera ubara. U y'u
dantigé u somogow ye. U ye waati jan
ke u faso la.
Dondøsogoma fe waraba furumuso
ni n'a den bora, k'u be taa bada la, a ye
dønkilinin do d'a ye.

-deno, i makun! Warabadeni makun
I Kungotigiden, i makun!

I fa ma fosi juguman ke n na, n y'a
kølosi dørøn ko waraba de don, n
siranna, n bolila»

Waraba dalen jida la, a tulo be nin
bee la. A wulila k'i nesin a muso ma,
bawo muso makari y'a mine.

A ko muso ma :

- «Muso, i kana siran, ne y'i ka dønkili
men, ne b'i to, i somogow bara. N den
min b'i bolo sin na o be ke sokono jara
ye, ne be ke wulakono jara ye.

Jara soro cogo de file nin ye.
Yusufu Fane balikukalan karamogo
«Poroze Litirasi» - Bamako disiriki

POYI

Ganjulunana !

Mun y'i ke nana ye ?

N'i ye n nininka,

N b'i jaabi.

Ne kera sababu ye

Ka kungow lakana !

Ka do bo bugujeni

Kasaaraw la !

Ka do bo denjeniw la,

ka musow kisi

Belelataama ani
donibata ma.

Aa ! i ni nana
ka kan.

Ne na taa e kofo
maliden tøw ye.

Dajigi Fonba Jumazana - Fana

Koorisene bøna geleýa lase Banan

Sannata, n'o yesan 1996 ye, banankaw
bøna geleýa bisimila; ka sababu ke mun
ye? Samiyem a don ka ne. Ja ye samiyem
damine tijne; o ma kebaasi ye. Mun kera
baasi ye ? Sanji nali daminen, mogoye
caman folola koori danni na.

Danni dogoyalen ko no danni daminen,
mogoye caman ma se ka no caman sena.
Nka kołosili la, n'i ye Banan forotigw
sigi, 100 o 100, i b'a soro jo hakika be
min bolo, o te temen 30 kan.

O la, n b'a nini banankaw fe, san nata,
an k'an kofile jøsene la, k'a d'a kan
lønjen te bo koori la.

Saliya Kumare Merijela Dogo Buguni

AN KA CIKELAKOLIDENW KA KUMAW BATO

Ne nisondiyalen ni sewalen ye nin bataki seben k'a ci kibaru la, ka waleñumandon foli ni tanuni lase otiwale (O.H.V.N.) baarada ma, kerékerénneny la cikelakolidenw n'olu ni senekeawyebaarakéngouye.

N "b" u fo ka da u ka cesiri ni segen animunu kan. Bawo ubaarakecogouye anw senekele minnu ye, an ma kalan, anka faamuya ka summa. Sisan dugukolow segenna, u nogo bannen don, u binjugu bota ka ca soro fana dogoyara. Nka an be don min na, Otiwale ye nin geleya bee kunben feere jira senekele law la, i n'a fo : sumansi kerékerénneny, farafinno go dilancogo numanw, nogowdoncogo numan forowla, foro kono binjugu kelelanw, jekuluw sigili, senekelelaw ni baarada werew nejirali noco na ani fen caman, werew. N balima senekelelaw, ne b'a jini aw fe, aw ka an baarakecogouye ninnu ka fotaw b'u sira fe. Tijé don, fofo nin baara kecogo kuraw tun te ke, soro tun be kekosebe. Nka sisandugukolo caman nogo dogoyara. N'an ye cikelakolidenw ka kumaw bato, soro be yiriwa, n'o kera dunkafa be ke, ben be don jamana kono.

N ka bataki kun filanay ye nininkaliw ye, minnu file :

San 1994 Afiriki ka nogonkunbenba min kera, Abijan ko Abudulayi Tarawele tun ye Kodiwar intolatanna do ye wa ? k'a ye b'i don wa ?

An ka jamana kuntigi kora Modibo keyita, denw b'a k'o wa ? yala ni den b'a k'o o ye baara ta wa ?

Dirisa Bakari Jara Balikukan karamogo, Diyo-Buwatubugu, Kati

NININKALIWJAABI

Dirisa Bakari Jara tun ye nininkali fila ke kibaru n'oli aye senekelelawo la..

- A fofo, ko yala Abudulayi Tarawele tun be Kodiwar intolatannaw la wa,

Afiriki ka san 1984 nogonkunbenba kene kan, min kera Abijan dugu kono. Ko n'a tun be yen, ko yala Abudulayi ye bi don wa!

- Nininkali filanay, ko yala anka jamana kuntigi kora Modibo Keyita fatura ka denw t'a k'o wa ! Ni den b'a k'o, yala o ye baara ta wa.

An be Dirisa Bakari Jara ladonna ko Abudulayi Tarawele tun te Abijan nogonkunbenba in kene kan, san 1984. Hali Abudulayi togo yere tun te ntolatanna sugandilenw na.

Ologonkunbenba in kene kan, Yusufu Faliku Fofana de tun ka dogokate men ntolatannan bee kan. Abudulayi Tarawele ye Afiriki ka kupu ntolatan damine san 1986, Keri dugu kono, o'n ye Misira jamana faaba ye.

Min ye nininkali filanay ye, an b'a jira Bakari la, ko Modibo Keyita fatura ka denmuso kelen de to. Denmuso in soro Modibo Keyita furumuso laban fe, n'o ye Fanta Jalo ye. Asibetaas an 18 walima san 19 na.

N'o te, Modibo muso fofo Mariyama den soro Modibo ye.

Dennmusonin ka kalan

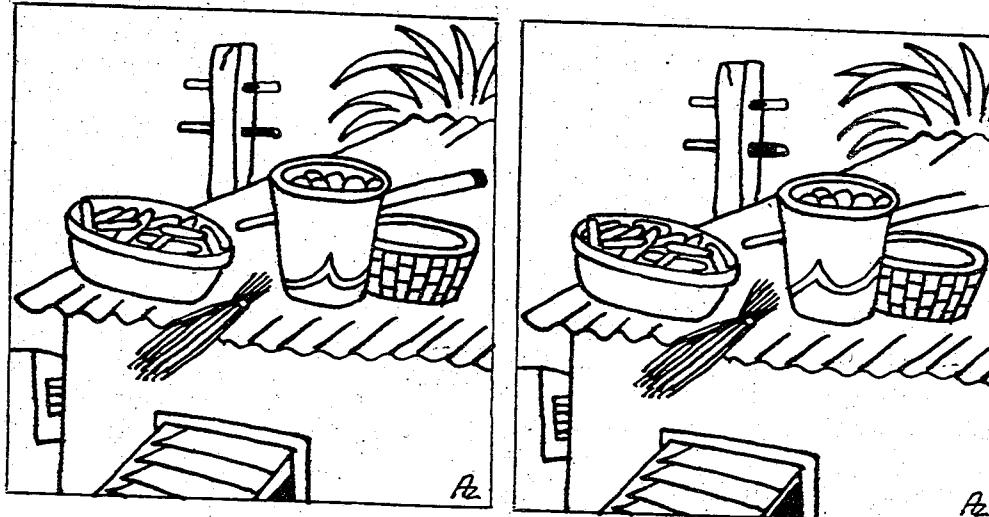
Dennmusonin kelen, kalannen lakoli la, o ye du kelen kalannen ye. Dennmusonin kelen, kalannen lakoli la, o ye dugu kelen kalannen ye. Dennmusonin kelen kalannen lakoli la, o ye jamana kelen kalannen ye. Bawo, n'i y'a men dije, denw ka ladamu kojuman don ! O sababu ye denbanuman ka kalan ye,

Kalan min bora lakoliso la. Ni sijuman sababu ye sijuman ye, denmusonin ka lakolikalanyeyiriwali sira ye.

Bakayi Jara
Kolodugukura

TULON

Nin desen fila dilanbaga y'a dab'a kama, ka fili 10 k'u la. A y'olu jini.

1) - Furatu numan te. 2) - Duliki bollo. 3) - Jifteerew, kinin te. 4) - Gabakuun ds be filien kro. 5) - Fafo kala kuna bolen don ce tegé kro. 6) - Barakela kinin te alikabakuru. 7) - Kulusi mugu. 8) - Tereddielen donkuusikan. 9) - Koko min be kinin te. 10) - Barakela tulu.

KRC

Mali Wison Monjali

Wison Monjali ye dijé kereciyen kenyereye demekejekulu ye, min bangera san 1951 lameriken jamana kono (U.S.A). Nka hadamadenya demekejekulu min don, a ni dijé tonkun naani naniya numan jekulu werew be baarake nogonfajamana 97 kono. Okoro ye ko lamerikenw kelen ka ton te bilen. Wison Monjali ka deme fanba be taa faantanw ni yatimew ni falatow ni segenbaatow de ma, k'u deme hadamadenya yere jaati kama; diineko ni siyakoni jenawolomako fansi te deme min na.

Wison Monjali ka «porozew» caman be Mali kono, minnu nafolo bobagaw ye waritigiw ye, minnu be malidenmisenninw ta k'u ladon kojuman; wa o koson u be wari sara walasa den ka se ka ladon kojuman, k'a bo a yere la, k'a kalan, k'a ladamu, k'a dege baara do la, a be se ka min k'a yere ye, ka nafa sor'a la n'a kera baliku ye. Nin be se kun ye don do den ka se a yere koro, sann'a ka ke doni ye a bangebagaw kun.

San 1988, Mali denmisen 1900 tara lamona «porozew» kofolen ninnu 10 nogon kono. San 1994, den lamotaw hake sera 11815 ma.

Wison Monjali y'a ka faantanya keleke minen do ke balikukan ye. San 1994 kono, baliku 3000 y'u bolo dayoro don kalanje ni jate ni sebenni na u wolokanw na.

Bamako kafo muso ni ce 1000 ni ko ye balikukan ke bamanankan na. Gwo ni Menaka maraw kono, ce ni muso 500 kalanna burudamekan ni koroborokan na. Bila kafo balikukan den jolenw sera mog 800 ma k'a ban.

Min ye kenye sabatili walew ye, Wison Monjali y'a jeniyoro fin o la Mali kono. San 1994 kono, jateminerakonilakanani walew bolila mog 100.000 ni ko kan : muso lasiritow ka peseli, denw boloci kolosili denw balo kojuman, o bee b'o walew la.

Tinmine musokorobaw ni kenye sabatili wale folow tiimebagaw ye donnia soro Wison Monjali fe u ka baara tiimeli kojuman kadara kono, Kucala kono, serikili la, Wison Monjali ye jiginniso caman fana jo.

Wison Monjali kabaara kologirindo fana ye sigiyorow lakanani ye. O siratige la, walasa ja ka segin ko, san 1994, Wison Monjali ye jirisun 5000 ni ko turuli boloda

ani ponepekolon 12 senni, walasa wulakonemogow ka sekajisaniyalensoro. Tobilidogo tigeli dogoyal kadara kono, ka dansigian kakungow lakolonyalila, Wison Monjali ye nakulu nyanaw jensem fan bee. Sene yiriwali la, deme donna cikelá 4500 ma, sira caman kan, i n'a fo : wariko, cikeminenko, tubabungoko ani jiginew joliko. Muso 4000 demenna nakobo la. An be min fo k'an sinsin o kan, Wison Monjali t'a dadon jamana si politikiko la sanko diineko walima jenawolomako were.

Basiriki Ture

Mali kejekanyanfan keloko n'a cencen

A be fo Mali kejekanyanfan kele min ma ko «burudamekelle», min daminen san 1990 la ka ben Musa Tarawele ka fanga bantuma ma, o tun be senna, fo ka se ninan ma. A be se ka fo k'a kele kuntaala ye san duuru soro. O waati kono, Mali kejekanyanfan mogow ye fen bee y'u nena, fo here ni lafiya. Dugu kelen si te Tumutu ni Gwo ani Kidali marabolow kono, nitinali, binkanni, lajabali ani kasaara ma ke yoro min an fo k'a damatemen.

A kele senfe, dugu mume dow jenina, kubedaw, seriwisidaw, bolifew, baarakeminew n'u nogonna minnu tinana, dan tolula. Bagan minnu sonyara ka'ufere jamana yoro were, wali jamana kokan, mog si tolou hake dom. Kongo ni minnogobasigira. Haliwari be minnubolo, olu te balo soro a diya la, kuma te bololankolonw ma. Segen ni tooro kera mog bayirikà caman bolikun ye, ka Mali bila, ka tu nemadogo Malikerefejamanaw kono. Mogofaga suguya bee kera, i ko kantigeli, kono farali anijenini. Dow nenama donna dingew kono, ka bogo ke k'u datugun. Dow yere kera jilasuw ye. Olu filila babolo dunmayorow la. Mugu ni kise ye mog minnu faga, o cayara kojugu. Dow silatununna, bawo, den ma to, muso ma to, sije ma to, kuma te sifin ma. A kele sera fen bee la, i ko hadamadenw, baganw, jiriw, seneferw ani kungofew. Nka, a ma se cogo si la cencen ani bajila. O siratige la, ni burudame kele banni kera nisondiyako ye, cencen be ka yereke cogo min na, ka sigiyorow ni senekeyorow dugukolow bee tunun, ka bajil magen fo k'o yoro dow ja, o cencen yereke be ka ke jorenanko ye, kejekanyanfan yiriwaliko la. O b'a jira ko «burudamekelle» banna,

«cencenkenben» kele wulila kokura, bawo, o kele tun lasara k'o sababu ke fitine juguyacogo ye.

Demekjekulu fen o fen tun be baara la Mali kejekanyanfan na olu bee y'u ka minenw ce kabini «burudamekelle» wulila. Hali fangaso ciyakedaw, seriwisidaw, lekolisow, dogotorosow n'u nogonna baarakelaw bee bolila, ka yorow lankolon to yen. Kene tun tora sorodasiw ni mogo murutilenw de bolo, burudame, koroboro, bamanan, kaado ani siya werew be minnu na.

Sisan, baara kera fila ye Mali fangaso n'a demebagaw bolo. A fo, o ye kele tinelinow ladilali ni mogo bolilenw laseginni ye, k'olu bila yere laben sira kan, walasa k'u ka segen ban. Baara filanan ye cencenkenben ye. O tun be hake numan min na sanni kele ka wuli, o bee tijera san duuru kele konona la. Mogow be ka nogon faga tuma min na, o y'a soro cencen fana be ka dugukolo dun, ka siraw tunun mogowla, kababolo dow ja, fo k'olu ke temensiraw ye, ka soro mogo ma don jikankurun kono. Cencen ye tineli minnu ke san duuru kono, n'olu ma bonya ni kele tineliw ye, u barikaw be taa nogon na. A tineli fila bee faralen nogon kan, o de kera Mali kunnadoni sisan. O te feganya ni bolomademe ma ke, jamana kono an'a kokan.

(SYFIA)

"AMAP" kuntigi

Gawusu DARABO

Mali kanw kunnafonisewen

baarada kuntigi

Janze Samake

Kibaru

BP : 24 Telefoni: 22-21-04

Kibaru Bugufiye Bozola

Bamako -Mali

Dilanbagawni sebenbagaw kuntigi

Basiriki Ture

Sebenbagaw kuntigi

- Baadama Dukure

Labugunyoro : Kibaru gafedilan

baarada

Boko hake 16 000